

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Природничо-географічний факультет

Кафедра теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності

Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі

СИЛАБУС

2019 – 2020 навчальний рік

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Протокол від «27» серпня 2019 року № 1
Завідувач кафедри М.І. Садовий

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності Пуляк О.В.,

Ел. адреса: Кафедра Технологій <kafedratehнологiy@gmail.com>

Інша контактна інформація:

2. Опис навчальної дисципліни

Назва дисципліни:	Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі
Спеціальність:	Природничі науки
Освітньо-професійна програма:	Природничі науки
Рівень вищої освіти:	бакалавр
Форма навчання:	денна
Курс:	1
Семестр:	1

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів –	4
Блоків (модулів) –	2
Загальна кількість годин –	120
Тижневих годин для денної форми навчання:	1,5
Лекції	30 год.
Практичні, семінарські	20 год.
Лабораторні	-
Самостійна робота	70 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	розрахунково-графічна робота
Вид підсумкового контролю:	залік
Сторінка дисципліни на сайті університету	http://moodle.kspu.kr.ua/enrol/index.php?id=660 https://phm.cuspu.edu.ua/images/Безпека_життєдіяльності_та_основи_охорони_праці_2017.pdf
Зв'язок з іншими дисциплінами.	«Екологія», «Біологія», «Психологія», «Географія», «Математика», «Фізика», «Хімія», «Філософія», «Соціологія», «Менеджмент»

3-4. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити НС та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання (ОГ), а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку. Крім того, мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі.

Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні

завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику, забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку. Засвоївши дисципліну "Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі" майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності, охорони праці та охорони праці в галузі у відповідних напрямках підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу ОГ в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій. В результаті вивчення дисципліни "Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі" бакалаври у відповідних напрямках підготовки повинні мати такі головні загальнокультурні та професійні компетенції.

Загальнокультурні компетенції охоплюють:

- культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;
- знання сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності та вміння визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити НС та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;
- вміння оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та НС;
- здатність приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень;
- здатність до ефективного використання положень нормативно-правових документів в своїй діяльності;
- володіння основними методами збереження здоров'я та працездатності виробничого персоналу.

Професійні компетенції за видом діяльності охоплюють:

виробничо-технологічна діяльність:

- здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек;
- вміння оцінити сталість функціонування об'єкту господарювання в умовах НС та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;
- вміння обґрунтувати та забезпечити виконання комплексу робіт на об'єкті з попередження виникнення НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків;
- ефективне виконання функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі;

- проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві;

організаційно-управлінська діяльність:

- здатність орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки;
- знання організаційно-правових заходів забезпечення безпечної життєдіяльності та вміння обґрунтувати та забезпечити виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки;
- вміння забезпечити координацію зусиль виробничого колективу в попередженні виникнення НС та ліквідації їх наслідків;

проектно-конструкторська діяльність:

- вміння ідентифікувати небезпечні чинники природного та техногенного середовищ і віднайти шляхи відвернення їхньої уражальної дії використовуючи імовірнісні структурно-логічні моделі;
- вміння оцінити безпеку технологічних процесів і обладнання та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;
- вміння обґрунтувати нормативно-організаційні заходи забезпечення безпечної експлуатації технологічного обладнання та попередження виникнення НС;
- впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування та організація робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці;

педагогічно-консультативна діяльність:

- обґрунтування та методичне забезпечення проведення навчання серед працівників та населення з питань безпеки життєдіяльності та дій за НС;
- вміння надати допомогу та консультації працівникам та населенню з практичних питань безпеки життєдіяльності та захисту у НС;

контрольно-консультативна діяльність:

- оцінювати стан готовності підрозділу до роботи в умовах загрози і виникнення НС за встановленими критеріями і показниками та надавати консультації працівникам організації (підрозділу) щодо підвищення його рівня;
- здатність аналізувати механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування з урахуванням специфіки механізму токсичної дії небезпечних речовин, енергетичного впливу та комбінованої дії уражальних факторів.

В результаті вивчення дисципліни "Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі " бакалаври повинні мати такі головні загальні та фахові компетентності.

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук та природничих наук, фізики, хімії, біології і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК) охоплюють:

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК9. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

ЗК10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Предметні (спеціальні фахові) компетентності (ФК):

ФК9. Забезпечення охорони життя і здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності

Програмні результати навчання:

ПРНЗ7. Знає основи безпеки життєдіяльності, безпечного використання обладнання кабінетів фізики, хімії, біології.

ПРНУ7. Уміє знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, насамперед за допомогою інформаційних та хмарних технологій.

ПРНК2. Пояснює фахівцям і не фахівцям стратегію сталого розвитку людства та екологічної безпеки і шляхи вирішення глобальних проблем людства.

ПРНА2. Відповідально ставиться до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності.

Календарно-тематичний план

Тиж. / дата / год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) /	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцін- ки	Термін викона- ння
Тиж. 1. 6 акад. год.	Блок 1/Модуль І. Тема 1 Вступ. Наукові основи безпеки життєдіяльності Тема 2 Ризик. Ризик-орієнтоване мислення. Управління ризиком. Тема 3 Надзвичайні ситуації. Природні загрози та їх характеристика	Лекція Лекція Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с. 2. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – http://www.mns.gov.ua 3. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2018 році [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.mns.gov.ua	Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС. (7 год)		
Тиж. 2. 4 акад. год.	Блок 1/Модуль І. Тема 4. Надзвичайні ситуації техногенного та соціального характеру.	Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним	Сутність поняття техногенної, соціальної та природної небезпеки за видами діяльності людини. Інтенсивність прояву небезпечних факторів залежно від виду середовища.. (7 год)	Тиж. 1. 6 акад. год.	Блок 1/Модуль І. Тема 1. Роль і завдання цивільно

	Тема 1. Наукові основи безпеки життєдіяльності. Ризик як кількісна оцінка небезпек	Практичне заняття	рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с. 2. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – http://www.mns.gov.ua 3. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2018 році [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.mns.gov.ua			го захисту на сучасному етапі розвитку суспільства
Тиж. 3. 2 акад. год.	Тема 5 Техногенні небезпеки та їх наслідки. Механічні негативні фактори середовища. Шум, вібрація. Негативна дія на організм, засоби захисту.	Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.	Термічні фактори та спеціальні засоби попередження і захисту від них. (7 год)		
Тиж. 4. 4 акад. год.	Блок 1/Модуль І. Тема 6. Електронезбезпека та пожежна безпека.	Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І.	Загальні вимоги пожежної безпеки. Правила поведінки людей у разі виникнення пожежі. Джерела виникнення та види соціальних небезпек. Руйнівні ідеї та течії, їх наслідки для людини та людства в цілому (7 год)		

	Тема 2. Надзвичайні ситуації. Природні загрози та їх наслідки.	Практичне заняття	Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.			
Тиж. 5. 2 акад. год.	Блок 1/Модуль І. Тема 7. Радіаційні небезпеки. Шкідливі речовини. Електромагнітні негативні фактори середовища.	Лекція	1 Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.	Характеристики радіоактивного випромінювання. Класи небезпеки шкідливих речовин. (7 год)		
Тиж. 6. 4 акад. год.	Блок 1/Модуль І. Тема 8. Психологічна діяльність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Негативні фактори середовища життєдіяльності.	Лекція Практичне заняття	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.	Специфічні властивості зорового аналізатора, межі його сприйняття. Фізіологічна дія кольорів на людський організм. (7 год)		

Тиж. 7. 2 акад. год.	Блок 1/Модуль І. Тема 9.Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.	Лекція	1 Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.	Культура життєдіяльності як фактор попередження виникнення небезпечних ситуацій та зменшення їх шкідливого впливу. Прогнозування здоров'я. Захворюваність (інфекційна, неінфекційна, гостра, хронічна) та смертність як показники стану здоров'я населення. Фактори ризику, групи ризику. СНІД. Методи протидії залученню до тютюнопаління, вживання алкоголю та наркотиків. Профілактика шкідливих звичок. Профілактика суїциду. Здоров'я родини. Фактори ризику в сім'ї. Репродуктивне здоров'я, вагітність, попередження спадкових хвороб. (7 год)		
Тиж. 8. 4 акад. год.	Блок 1/Модуль І. Тема 10. Безпека харчування. Тема 4. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Негативні фактори середовища життєдіяльності.	Лекція Практичне заняття	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.	Профілактика фізіологічних та психоневрологічних порушень. Харчові добавки як можливі забруднювачі. Нітрати, нітрити, нітросоаміни в продуктах, шляхи зменшення їх кількості. Роль своєчасно наданої та правильно проведеної першої медичної допомоги в урятуванні життя і здоров'я потерпілого. (7 год)		
Тиж. 9. 2 акад. год.	Тема 11. Організація навчального середовища. Ергономіка в курсі безпеки життєдіяльності.	Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів	Візуальна діагностика стану потерпілого. Медична аптечка. Використання підручних матеріалів при наданні першої		

			вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.	медичної допомоги. Порядок проведення реанімаційних заходів. Термін, послідовність та методика проведення штучного дихання та непрямого масажу серця. Діагностика відновлення життєдіяльності організму. (7 год)		
Тиж. 10. 4 акад. год.	Блок 1/Модуль І. Тема 12. Основні типи негативної поведінки в закладах освіти. Правила поведінки. Тема 5. Психологічна діяльність людини та її роль у забезпеченні безпеки.	Лекція Практичне заняття	1. Безпека дітей та підлітків: боулінг, секстинг, грумінг тощо. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://naurok.com.ua/webinar/bezpeka-ditey-ta-pidlitkiv-onlayn-kiber-buling-seksting-gruming-ta-kontent-scho-shkodit 2. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій</i> : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.			
Тиж. 11. 2 акад. год.	Блок 2/Модуль І. Тема 13. Нормативне регулювання охорони праці. Міжнародна організація праці. Цілі сталого розвитку.	Лекція	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій</i> : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних	Загальні функції управління пов'язанні з прогнозуванням, плануванням, регулюванням, координацією і контролем. Управлінське рішення, його		

			закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.	сутність, правове, організаційне, інформаційне та документальне забезпечення. Загальна технологія та моделі прийняття управлінських рішень. Інформаційна підтримка та процедурне забезпечення прийняття й реалізації рішень пов'язаних з усуненням загрози виникнення НС або реагуванням на НС та організації ліквідування її наслідків. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці. Основні положення загальнообов'язкового державного соціального страхування в контексті охорони праці(7 год)		
Тиж. 12. 4 акад. год.	Блок 2/Модуль І. Тема 14. Законодавство України у сфері охорони праці. Тема 6. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.	Лекція Практичне заняття	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.			
Тиж. 13. 2 акад. год.	Блок 2/Модуль І. Тема 15. Порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу.	Лекція	1 Положення про розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу.			

			Затверджене наказом МОН №659 від 16.05.19.			
Тиж. 14. 2 акад. год.	Блок 1/Модуль I. Тема 7. Безпека харчування.	Практичне заняття	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій</i> : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.			
Тиж. 15. 2 акад. год.	Блок 2/Модуль I. Тема 8. Вивчення основ організації навчального середовища.	Практичне заняття	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій</i> : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.			

Тиж. 16. 2 акад. год.	Блок 2/Модуль І. Тема 9. Міжнародне та українське законодавство з охорони праці. Інструкції та інструктажі з охорони праці. Розслідування нещасних випадків.	Практичне заняття	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій</i> : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.			
Тиж. 15. 2 акад. год.	Блок 2/Модуль І. Тема 10. Модульна контрольна робота.	Практичне заняття	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій</i> : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.	Написати тест.		

5. Література для вивчення дисципліни.

1. Безпека життєдіяльності: підручник / О.І. Запорожець, В.М. Заплатинський, Б.Д. Халмурадов, В.І. Применко, В.О. Михайлюк, Т.Я. Каницула. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 448 с.
2. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. *Курс лекцій*: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.
3. Ярошевська В.М. Безпека життєдіяльності: Підручник. – К.: ВД „Професіонал”, 2004. – 560 с.

4. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 384 с.
 5. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. – Львів: Видавництво "Бескид Біт", 2005. – 304 с.
 6. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 320 с.
 7. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге вид., доп. та перероб. / К.Н. Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний та ін. — К.: Основа, 2006 — 448 с.
 8. Максимова Н.Ю. Безпека життєдіяльності: Соціально-психологічні аспекти алкоголізму та наркоманії: Навч. посіб. – К.: Либідь, 2006. – 328 с.
 9. Касьянов М.А., Ревенко Ю.П., Медяник В.О., Арнаут І.М., Друзь О.М., Тищенко Ю.А. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. – Луганськ: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту. ім. В. Даля, 2006. – 284 с
 10. Геврик Є.О. Безпека життєдіяльності. – К.: Ельга-Н, КНТ, 2007. – 384 с.
 11. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 158 с.
 12. Сыромятников И.В. Терроризм – зло: учебное пособие для учащихся старшей ступени общеобразовательных учреждений / Под ред. А.Г. Караяни. - М.: СГА, 2008.
 13. Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І., Романів А.С., Петрук М.П., Скіра В.В., Васійчук В.О., Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. – Львів. Видавництво НУ "Львівська політехніка", 2009. м – 264 с.
 14. Мягченко О. П. Безпека життєдіяльності людини та суспільства. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 384 с.
 15. Основи охорони праці. Модуль 1: Правові та організаційні питання охорони праці, основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії : навч.-метод. посібник / Е.Н. Абільтарова, М.С. Корець, С. М. Яшанов. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. – 409 с.
 16. Атаманчук П. С., Мендерецький В. В., Панчук О. П. Чорна О. Г. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 276 с.
 17. Управління охороною праці: Навч. посібник. / Ткачук К.Н., Мольчак Я.О., Каштанов С.Ф., Полукаров О.І., Ткачук К.К., Полукаров Ю.О., Стасюк В.М. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2011. – 288 с.
 18. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. – К.: Основа, 2011. – 526 с.
 19. Закон України "Кодекс цивільного захисту України" від 02.10.2012 № 5403-VI (в редакції від 01.07.2013).
 20. Піскунова Л.Е., Прилипко В.А., Зубок Т.О. Безпека життєдіяльності: Підручник. – К.: Видавничий центр "Академія", 2012. – 224 с.
 21. Зеркалов Д.В. Безпека праці. Монографія. – К.: "Основа". 2012. – 637 с.
- Основи охорони праці. Модуль 2: Основи безпеки праці, пожежної безпеки : навч.-метод. посібник / Е.Н. Абільтарова, М.С. Корець, С.М. Яшанов. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – 387 с.
11. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – <http://www.mns.gov.ua>
 12. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
 13. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. <http://www.mon.gov.ua>

6. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Специфічною особливістю курсу є його повна спрямованість на щоденне використання одержаних компетентностей у професійній діяльності та особистому житті. Головна увага оцінювання приділяється рівням умінь та навичок студентів. Тому для проведення контролю знань а семінарських заняттях створюються теоретичні та практичні події, під час яких перевіряються вміння студентів застосовувати свої знання у стандартних і нестандартних ситуаціях.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- аналіз аналітичної інформації;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, розрахунково-графічні роботи);
- самостійне опрацювання тем;
- використання приладів, таблиць, схем.

Максимальний бал за виступ з питань семінарського заняття – 5 балів.

Студент, який не з'явився на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Модульний контроль проводиться на останньому занятті. Тривалість виконання модульних контрольних завдань не перевищує двох академічних годин.

Форми проведення модульних контролів під час вивчення дисципліни:

- комплексна письмова тестова модульна контрольна робота.

До модульних контрольних робіт допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю.

За виконання завдань модульного контролю студент отримує кількість балів, які враховують в процесі розрахунків залікової оцінки: максимальна кількість балів – 20. У процесі виконання контрольних завдань студент може користуватися лише тими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (не обов'язкове)

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчального процесу, що створює умови для реалізації творчих можливостей студента. враховує його уподобання та нахили.

Індивідуальні завдання включають виконання розрахунково-графічних робіт, написання та захист рефератів. Студент виконує розрахунково-графічну роботу одного із варіантів вихідних даних, що видаються викладачем.

Тестові завдання з курсу безпеки життєдіяльності та основ охорони праці в галузі

1. *Небезпека – це*
 - а) процеси, об'єкти, явища;
 - б) природні явища, техногенні вияви;
 - в) умови, ситуації або негативні властивості матерії.
2. *Під таксономією небезпек слід розуміти:*
 - а) класифікацію та систематизацію явищ, процесів, об'єктів, які здатні завдавати шкоди людині;
 - б) гранично допустиму концентрацію шкідливих речовин у навколишньому середовищі;
 - в) перелік назв, термінів, систематизованих за окремими ознаками.
3. *За джерелом походження небезпеки класифікуються на:*
 - а) природні, техногенні, матеріально-культурні та комбіновані;
 - б) природні й соціально-політичні;
 - в) соціально-політичні, техногенні, природні й комбіновані.
4. *Ідентифікація небезпек – це:*
 - а) введення кількісних характеристик для оцінки рівня небезпек;
 - б) знаходження типу небезпеки, встановлення її характеристик для розробки моделей безпеки;
 - в) класифікація явищ і процесів, які здатні завдавати шкоди людині
5. *До соціальних джерел небезпеки належать:*
 - а) бродяжництво, алкоголізм, злочинність, проституція тощо;
 - б) професійний травматизм, венеричні захворювання, збройні конфлікти;
 - в) засоби масового впливу на свідомість і підсвідомість населення, тероризм.
6. *Під квантифікацією небезпек слід розуміти:*
 - а) класифікацію та систематизацію явищ, процесів, об'єктів, які здатні завдавати шкоди людині;
 - б) введення кількісних характеристик для оцінки ступеня небезпеки;
 - в) перелік назв, термінів, систематизованих за окремими ознаками.
7. *До об'єктивних чинників впливу небезпек належать:*
 - а) природні, техногенні, соціальні, політичні, комбіновані;
 - б) наявність засобів захисту, створення рятувальних служб, своєчасність отримання інформації;
 - в) регіонально-геологічні, природнокліматичні, рівень техногенного навантаження.
8. *Категорії серйозності небезпек розподіляються таким чином:*
 - а) катастрофічна, критична, гранична, незначна;
 - б) суб'єктивна, об'єктивна;
 - в) фізична, хімічна, біологічна, соціальна, психофізіологічна.
9. *Безпека – це:*
 - а) психологічний стан людини;

б) стан захищеності особи та суспільства від ризику зазнати шкоди; в) умови, ситуації або позитивні властивості матерії.

10. *За походженням уражальні фактори можуть бути:*

- а) природні, техногенні, матеріально-культурні та комбіновані;
- б) природні й соціально-політичні;
- в) фізичні, хімічні, біологічні, соціальні, психофізіологічні.

11. *Номенклатура небезпек – це:*

- а) введення кількісних характеристик для оцінки рівня небезпек;
- б) перелік назв або термінів, систематизованих за певними ознаками;
- в) класифікація явищ і процесів, які здатні завдавати шкоду людині

12. *До природних джерел небезпеки належать:*

- а) природні об'єкти, явища природи, які становлять загрозу людині;
- б) використання електричної енергії, хімічних речовин, різних типів випромінювання;
- в) смог, кислотні дощі, пилові бурі, виверження вулканів.

13. *До суб'єктивних чинників впливу небезпек належать:*

- а) природні, техногенні, соціальні, політичні, комбіновані;
- б) наявність засобів захисту, створення рятувальних служб, своєчасність отримання інформації;
- в) регіонально-геологічні, природнокліматичні, рівень техногенного навантаження.

14. *Чинники техногенного середовища, які здатні завдавати шкоди, поділяються на: а)*

- уражальні, шкідливі й небезпечні;
- б) шкідливі й смертельні;
- в) травмувальні, смертельні та соціальні.

15. *Катастрофа – це*

- а) великомасштабна аварія чи інша подія, що призводить до трагічних наслідків;
- б) аварія чи інша подія, що призводить до великих матеріальних збитків;
- в) небезпечна подія техногенного характеру.

16. *Техногенне середовище поділяється на:*

- а) побутове й виробниче.
- б) виробниче та природне;
- в) штучне і природне.

17. *В атмосфері міститься така кількість азоту (у %):*

- а) 78 ;
- б) 21 ;
- в) 83 .

18. *При порівнянні виробничого й побутового середовища:*

- а) у побуті небезпек настільки мало, що ними можна знехтувати ;

- б) виробниче й побутове середовище приблизно містить однакову кількість небезпек;
- в) виробниче середовище може мати небезпек таку само кількість (або менше чи більше) небезпек, як і побутове.

19. *Соціальні відносини поділяються на:*

- а) економічні, соціально-політичні, ідеологічні, культурні, побутові, сімейні;
- б) економічні, політичні, ідеологічні, релігійні, міжнаціональні, побутові;
- в) справжні, випадкові, давні.

20. *Екологічні чинники поділяються на:*

- а) природні, штучні, комбіновані.
- б) фізичні, хімічні, біологічні;
- в) абіотичні, біотичні, антропогенні.

21. *Основні типи конфліктів між людьми розрізняють за:*

- а) методами, прийомами й засобами;
- б) учасниками, сферами й характером;
- в) результатами й початковими умовами.

22. *Для захисту від шуму можна використати:*

- а) навушники; беруші; звукозахисні шоломи; захисні костюми із прогумованої тканини; шумопоглинальні покриття, шумоізолювальні перегородки, екрани, будівельні конструкції зі спеціальних шумопоглинальних матеріалів;
- б) навушники, беруші, звукозахисні шоломи, шумопоглинальні покриття, шумоізолювальні перегородки, екрани, будівельні конструкції зі спеціальних шумопоглинальних матеріалів;
- в) навушники; шумопоглинальні покриття, шумоізолювальні перегородки, екрани, будівельні конструкції зі спеціальних шумопоглинальних матеріалів.

23. *За способом впливу на людину вібрацію поділяють на:*

- а) загальну, локальну;
- б) внутрішню, зовнішню;
- в) активну, пасивну.

24. *Заходи щодо зменшення шуму в джерелі його виникнення, поділяються на:*

- а) технічні, архітектурні, організаційні, медико-профілактичні;
- б) фізичні, хімічні, техногенні;
- в) конструктивні, технологічні, експлуатаційні.

25. *Способи опромінення людини:*

- а) фізичний, хімічний, біологічний;
- б) фотографічний, хімічний, сцинтиляторний, іонізаційний.
- в) зовнішній, внутрішній.

26. *За фізіологічною дією на організм ОР поділяються на:*

- а) смертельні, тимчасові, коротко часові, подразнюючі;
- б) швидкодійні, повільної дії;

в) нервово-паралітичні, шкірнонаривні, задушливі загальноотруйні, подразнювальні, психотропні.

27. *Компонентами життєвого середовища є:*

а) природне, соціально-політичне й техногенне середовище;

б) природне, побутове й виробниче середовище;

в) соціальне й природне середовище.

28. *Сфери суспільного життя поділяються на:*

а) побутові, виробничі, соціально-культурні, духовні.

б) фізіологічні, соціальні, особистісні, духовні;

в) матеріальні, соціально-політичні, духовні й культурно-побутові.

29. *Атмосфера містить таку кількість кисню у %:*

а) 78 ;

б) 21 ;

в) 31 .

30. *На стан побутового середовища не впливає:*

а) використання технічних засобів та побутової хімії;

б) немає вірної відповіді ;

в) близьке розташування підприємств, що не мають санітарно-захисної зони та їхні викиди.

31. *Озоновий шар атмосфери захищає планету (і людину також) від:*

а) електромагнітних хвиль у діапазоні 760-380 нм ;

б) від ультрафіолетового випромінювання;

в) від інфрачервоного випромінювання.

32. *Атмосфера містить вуглекислий газ, інертні гази й водяну пару в такій кількості (у %):*

а) 21;

б) 6;

в) 1.

33. *Основними фізичними характеристиками звуку є:*

а) частота й інтенсивність звуку;

б) частота, інтенсивність і звукова потужність;

в) звукова потужність, сила звуку, звуковий тиск, частота.

34. *Основними параметрами, що характеризують вібрацію, є:*

а) частота, амплітуда, коливна швидкість, коливне прискорення.

б) інтенсивність, тиск, частота, сила;

в) тиск, частота, амплітуда, швидкість, прискорення.

35. *Існують такі види ураження людини електричним струмом:*

а) електричні травми й електричні удари;

б) опіки, електричні знаки, електрометалізація шкіри, електрофтальмія, механічні ушкодження;

в) судорожне скорочення м'язів без втрати свідомості, скорочення м'язів із втратою свідомості, втрата свідомості та порушення серцевої діяльності і (або) дихання, клінічна смерть.

36. *Електричні удари поділяють на :*

- а) місцеві й загальні;
- б) електричні опіки, знаки, електрометалізація шкіри, електрофтальмія, механічні ушкодження;

в) судорожне скорочення м'язів без втрати свідомості, скорочення м'язів із втратою свідомості, втрата свідомості та порушення серцевої діяльності і (або) дихання, клінічна смерть.

37. *ГДК у безпеці життєдіяльності це:*

- а) гранично допустима концентрація шкідливих речовин;
- б) головна діюча концентрація;
- в) градус Кельвіна (K°).

38. *За характером впливу на організм людини шум поділяється на:*

- а) такий, що заважає, подразнювальний, шкідливий, травмувальний;
- б) знехтуваний, прийнятний, гранично допустимий, надмірний;
- в) подразнювальний, тимчасовий, нетривалий, травмувальний.

39. *57. Частота вібрації вимірюється у :*

- а) Гц.
- б) дБ;
- в) Па.

40. *Розрізняють такі заходи, що спрямовані на боротьбу із шумовим навантаженням:*

- а) конструктивні, технологічні, експлуатаційні;
- б) технічні, архітектурні, організаційні, медико-профілактичні;
- в) фізичні, хімічні, технічні, медико-профілактичні.

41. *Інтенсивність звуку вимірюється у :*

- а) Гц.
- б) дБ;
- в) Па.

42. *До технічних засобів електробезпеки належать:*

- а) техніка безпеки;
- б) ізоляція, заземлення, занулення, електричне розподілення, запобіжні пристрої, засоби індивідуального захисту;
- в) ізоляція, заземлення, занулення, герметизація, пристрої захисного вимкнення, засоби індивідуального захисту.

43. *При напрузі більше 300 В небезпечніший такий вид струму:*

- а) постійний;
- б) змінний;
- в) постійний і змінний однаково небезпечні.

44. *За дією на людину хімічні речовини поділяються на:*

- а) загальнотоксичні, сенсibilізуючі, подразнювальні, канцерогенні, мутагенні;
- б) загальнотоксичні, сенсibilізуючі, подразнювальні, канцерогенні, мутагенні, дисперсні, колоїдні.
- в) загальнотоксичні, сенсibilізуючі, подразнювальні, канцерогенні, мутагенні кислоти, луги.

45. *ГДР у безпеці життєдіяльності це:*

- а) гранично допустимий рівень;
- б) головний діючий ризик;
- в) головне джерело радіації.

46. *Методи визначення ризику:*

- а) розрахунковий, графічний, експериментальний, лабораторний;
- б) інженерний, експертний, модельний, фінансовий;
- в) інженерний, модельний, експертний, соціологічний.

47. *Ризик визначається як:*

- а) кількість постраждалих людей за одиницю часу;
- б) відношення кількості подій з небажаними наслідками до можливої їхньої кількості за конкретний період часу;
- в) кількість постраждалих людей за конкретний період часу.

48. *За ступенем припустимості ризик поділяється на:*

- а) індивідуальний, соціальний, системний;
- б) знехтуваний, прийнятний, гранично допустимий, надмірний;
- в) незначний, граничний, критичний, катастрофічний.

49. *Радіопротектори – це:*

- а) хімічні речовини, що виводять з організму людини радіонукліди;
- б) хімічні речовини, що підвищують стійкість організму до опромінення і послаблюють променеву хворобу;
- в) хімічні речовини, що регулюють процеси обміну речовин, беруть участь в окисних процесах організму.

50. *Антиоксиданти – це:*

- а) хімічні речовини, що виводять з організму людини радіонукліди;
- б) хімічні речовини, що регулюють процеси обміну речовин, беруть участь в окисних процесах організму;
- в) хімічні речовини, що підвищують стійкість організму до опромінення і послаблюють променеву хворобу.

51. *Вітаміни – це:*

- а) хімічні речовини, що виводять з організму людини радіонукліди;
- б) хімічні речовини, що підвищують стійкість організму до опромінення і послаблюють променеву хворобу;
- в) хімічні речовини, що регулюють процеси обміну речовин, беруть участь в окисних процесах організму.

52. *Одноразова допустима доза опромінення людини в НС становить:*

- а) 100 Р;
- б) 50 Р;
- в) 500 Р

53. *Смертельна одноразова доза опромінення людини в НС становить:*

- а) 100 Р;
- б) 50 Р;
- в) 500 Р

54. *Яка із зазначених одиниць не є одиницею вимірювання радіації:*

- а) Зіверт;
- б) Рентген;
- в) Люмен.

55. *75. Місцевість вважають зараженою при дозах, що складають не менше:*

- а) 1 Р/год;
- б) 0,5 Дж/год;
- в) 0,5 Р/год

56. *Природними джерелами опромінення людини є*

- а) радіаційний фон, земна радіація, внутрішнє опромінення, космічне випромінювання;
- б) Земна радіація, внутрішнє опромінення, космічне випромінювання;
- в) внутрішнє опромінення, радіаційний фон, космічне випромінювання.

57. *Дві третіх всього природного опромінення людина отримує в результаті дії:*

- а) радіаційного фону;
- б) Земної радіації;
- в) внутрішнього опромінення .

58. *Головну роль у зовнішньому природному опроміненні людини відіграє:*

- а) Радон;
- б) Уран;
- в) Йод.

59. *Головним елементом, що завдає внутрішнього опроміненні людини, є ізотоп:*

- а) Гелію;
- б) Вуглецю;
- в) Ртуті.

60. *Для вимірювання потужності доз опромінення використовують такі прилади:*

- а) дозиметри;
- б) радіометри-рентгенометри;
- в) вимірювачі потужності доз.

61. *В системі “людина-здоров’я-середовище” виділяють такі рівні здоров’я:*

- а) біологічний, соціальний, психологічний; б) суспільний, груповий, індивідуальний; в) генетичний, фенотиповий.

62. *Механізм пристосування людини до навколишнього середовища мають такі рівні:*

- а) біологічний, соціальний, психологічний; б) суспільний, груповий, індивідуальний; в) генетичний, фенотиповий.

63. *Не реагують на іонізуюче випромінювання такі органи людини :*

- а) органи чуття;
- б) органи серцево-судинної системи;
- в) органи кишково-шлункового тракту .

64. *Шляхи надходження шкідливих речовин в організм:*

- а) хімічний, біологічний, фізичний.
- б) органи дихання, кишково-шлунковий тракт, шкіра та слизові оболонки;
- в) органи серцево-судинної системи, органи кишково-шлункового тракту, органи чуття.

65. *Залежно від практичного від практичного використання хімічні речовини ділять на:*

- а) промислові отрути, отрутохімікати, лікарські препарати, побутова хімія, хімічна зброя; б) загальнотоксичні, подразнюючі, сенсibilізуючі, канцерогенні, мутагенні;
- в) нервово-паралітичні, шкірноаривні, задушливі загальноотруйні, подразнюючі, психотропні.

66. *За величиною ГДК шкідливі речовини поділяють на:*

- а) надзвичайно небезпечні, високо небезпечні, помірно небезпечні, малонебезпечні; б) загальнотоксичні, подразнюючі, сенсibilізуючі, канцерогенні, мутагенні;
- в) нервово-паралітичні, шкірноаривні, задушливі загальноотруйні, подразнюючі, психотропні.

67. *Рівні імовірності прояву можливої небажаної події:*

- а) часта, можлива, випадкова, неможлива;
- б) часта, можлива, випадкова, віддалена, неймовірна;
- в) часта, неможлива, випадкова, віддалена, неймовірна.

68. *Соціальний ризик визначає:*

- а) залежність між частотою виникнення небезпечних подій, що призвели до ураження певного числа людей і числом уражених при цьому людей;
- б) ймовірність реалізації конкретної небезпеки для конкретної особи у соціальному середовищі;
- в) ступінь небезпеки виробничої системи, міра схильності системи до виникнення небезпечних ситуацій.

69. *В законі України “Про об’єкти підвищеної небезпеки” під управлінням ризиком*

- розуміється: а) ідентифікація ризиків, які можуть вплинути на конкретну діяльність;
- б) процес здійснення заходів та прийняття рішень, спрямованих на забезпечення мінімально можливого ризику;
- в) процес прийняття рішень по застосуванню ризик орієнтованого підходу для конкретної діяльності.

70. *Для ергономічного дослідження вчитель керується такими показниками:*

- а) антропометричні, фізичні, фізіологічні, психологічні; гігієнічні, естетичні;
- б) спостереження і опитування;

в) температура, освітлення, шум, вологість, барометричний тиск.

71. Оптимальні для виготовлення засобів навчання такі шрифти:

а) рукописні;

б) рублені;

в) акцидентні.

72. Найбільш відповідають ергономічним вимогам такі шкільні меблі:

а) двомісні парти з прямокутними кутами;

б) одномісні парти із заокругленими кутами;

в) одномісні парти з прямокутними кутами.

73. Розмір шрифту написи визначається:

а) кольоровим вирішенням;

б) освітленням приміщення;

в) форматом експозиції та відстанню до спостерігача.

74. Освітленість робочого місця учня повинна бути не менше,

ніж а) 100 лк;

б) 300 лк;

в) 500 лк.

75. У шкільних приміщеннях для місцевого освітлення робочого місця учня використовують:

а) лампи з розсіяним освітленням;

б) лампи з направленим освітленням;

в) лампи денного світла.

76. Колориметричні кола використовують для:

а) визначення гармонійного поєднання кольорів;

б) підбору ахроматичних кольорів;

в) визначення освітлення приміщення.

77. Для оформлення шкільного приміщення оптимальна така група кольорів:

а) жовтий, зеленувато-блакитний, блакитний, білий;

б) червоний, синій, фіолетовий, зелений;

в) оранжевий, фіолетовий, синій, білий.

78. Послідовність дій учителя, якщо в приміщенні розбито ртутного градусника:

а) повідомити керівництво; зібрати залишки ртутного градусника папером, захистивши органи дихання; евакуювати дітей, провітрити приміщення;

б) відкрити вікна; евакуювати дітей; повідомити керівництво; зібрати трутть пирососом;

в) евакуювати дітей; відкрити вікна; зібрати залишки ртутного градусника папером, захистивши органи дихання; повідомити керівництво.

79. Безпечною для життя вважається напруга:

а) 24 В;

б) 36 В;

в) 220 В.

80. Марлю або тканину накладають на рот потерпілого під час штучного дихання для:

- а) запобігання можливого зараження від потерпілого;
- б) уповільнення процесу надходження повітря до легень потерпілого;
- в) запобігання можливого зараження та досягнення більш рівномірного надходження повітря в легені потерпілого.

81. Потерпілому підкладають валик під лопатки і закидають голову максимально перед проведенням штучного дихання назад з метою:

- а) створення найбільшої зручності для реаніматора;
- б) забезпечення прохідності дихальних шляхів потерпілого;
- в) кращого забезпечення мозку кров'ю.

82. Закрутка або джгут для зупинки кровотечі накладається у випадку:

- а) артеріальної кровотечі;
- б) венозної кровотечі;
- в) венозної та артеріальної кровотечі.

83. Штучне дихання здійснюють з частотою:

- а) 10-12 раз на хвилину;
- б) 18-20 раз на хвилину;
- в) 3-4 рази на хвилину.

Для забезпечення прохідності дихальних шляхів під час проведення штучного дихання необхідно:

- а) підкласти валик під лопатки і закинути голову потерпілого максимально назад;
- б) підкласти валик під голову потерпілого нагнути голову потерпілого максимально вперед;
- в) підняти ноги під кутом близько 50°.

84. Для зупинки артеріальної кровотечі необхідно:

- а) перетиснути пальцем артерію у місці ураження потім накласти джгут або закрутку ближче до серця ніж місце ураження;
- б) притиснути пальцем артерію до кості у відповідному місці потім при можливості накласти джгут або закрутку ближче до серця ніж місце ураження;
- в) вище місця ураження перетиснути пальцем артерію потім накласти джгут або закрутку.

85. У разі синдрому тривалого здавлювання необхідно:

- а) накладання джгута або закрутки;
- б) розтирання кінцівки, іммобілізація кінцівки;
- в) іммобілізація кінцівки, накладання джгута або закрутки.

86. При термічному опіку вражене місце (пухирі) можна змастити та накласти стерильну пов'язку: а) спиртом;

б) розчином солі або соди.

87. Якщо встановлений для накладення джгута час закінчився тоді необхідно:

- а) зняти джгут на 10-15 хвилин і при відновленні кровотечі накласти його знову.;
- б) ні в якому разі не знімаючи джгут робити розтирання кінцівки;
- в) зняти джгут на 1-2 хвилини і при відновленні кровотечі накласти його знову.

88. При хімічному опіку (лугом) вражене місце:

- а) не промивають, тільки накладають стерильну пов'язку;
- б) промивають у воді та дуже слабким розчином оцтової, лимонної кислоти;
- в) промивають у воді та дуже слабким слабим розчином соди.

89. При хімічному опіку (кислотою) вражене місце:

- а) не промивають, тільки накладають стерильну пов'язку;
- б) промивають у воді та дуже слабким розчином оцтової, лимонної кислоти;
- в) промивають у воді та дуже слабким слабим розчином соди.

90. При отруєнні через кишково-шлунковий тракт застосовують:

- а) промивання шлунку слабким розчином перманганату калію;
- б) промивання шлунку слабким розчином оцтової чи лимонної кислоти;
- в) промивання шлунку водою.

91. При отруєнні через кишково-шлунковий тракт після промивання шлунку:

- а) потерпілому нічого не дають до приїзду швидкої допомоги;
- б) дають потерпілому активоване вугілля для адсорбції;
- в) дають потерпілому будь-які антибіотики.

92. При отруєнні через кишково-шлунковий речовинами припікальної, подразнюючої дії та важкими металами рекомендується давати:

- а) при отруєнні важкими металами: олію, яєчний білок, молоко. Для інших речовин крім того: кисіль, рідкий крохмаль, слизисті відвари.;
- б) у разі отруєння припікальним речовинам: рослинна олія, тваринний жир; подразнюючими речовинами: олія та рідкий крохмаль, яєчний білок, молоко; важкими металами: рослинна олія.;
- в) при отруєнні важкими металами: яєчний білок, молоко. Для інших речовин також кисіль, рідкий крохмаль, молоко, олію.

93. При отруєнні через органи дихання необхідно:

- а) винести потерпілого на свіже повітря, розслабити одягу та при необхідності провести реанімаційні заходи;
- б) винести потерпілого на свіже повітря, розслабити одягу та при необхідності провести реанімаційні заходи, потім напоїти гарячим і солодким чаєм чи кавою;
- в) винести потерпілого на свіже повітря, розслабити одягу та при необхідності провести реанімаційні заходи, потім напоїти гарячим і солодким чаєм чи кавою вкрити та не дати заснути.

94. При обмороженні необхідно:

- а) розтерти обморожені місця снігом та руками;
- б) не розтирати обморожені місця;
- в) розтерти обморожені місця спиртом та сухими руками.

95. При переломах іммобілізацію кінцівок проводять з метою:

- а) уникнення зміщення переламаних костей та зменшення болю;
- б) уникнення зміщення переламаних костей та зменшення рухової активності потерпілого;
- в) зменшення рухової активності потерпілого.

96. Активоване вугілля при отруєнні через кишково-шлунковий тракт потерпілому дають:

- а) до промивання шлунку — 2 таблетки на 10 кг маси потерпілого;
- б) зразу після промивання шлунку — 1 таблетку на 10 кг маси потерпілого.;
- в) не рекомендується давати.

97. Непрямий масаж серця (для дорослих) проводять з частотою:

- а) 80-100 раз на хвилину;
- б) 50-60 раз на хвилину;
- в) 60-80 раз на хвилину.

98. Реанімаційні заходи (у загальних випадках) проводять протягом:

- а) 5-6 хвилин;
- б) 20 хвилин;
- в) 60 хвилин..

99. Реанімаційні заходи (у випадку враження електричним струмом) проводять:

- а) до 30 хвилин;
- б) до 60 хвилин;
- в) до 180 хвилин.

100. Під час проведення непрямого масажу серця наявність пульсу у потерпілого:

- а) контролюється через кожні 2 хвилини;
- б) не контролюється;
- в) контролюється при порозовінні шкірних покривів.

8. Підсумковий контроль

Підсумкова кількість балів визначається викладача як:

- сума балів за усіма поточними формами контролю, передбаченими робочою навчальною програмою дисципліни, модульної контрольної роботи та контролю самостійної роботи.